

СТАНОВИЩЕ

за научните постижения на доц. д-р Искра Баева, кандидат в конкурс за професор, обявен от Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 21 от 15 март 2011 г.

Познавам доц. Искра Баева като учен и преподавател повече от двадесет години. През тези години имах възможност да се запозная както с нейните научни трудове, така и с нейната педагогическа дейност. Според приложената справка и представените трудове Искра Баева е автор и съставител на общо 164 научни трудове, включващи 10 монографии, 112 научни статии, 7 учебника, 13 сборника, на които тя е съставител, и на 18 рецензии.

Тъй като и аз съм посветил своите научни интереси на новата и най-новата история на Средна и Източна Европа, имам възможност да преценя научната стойност и на трудовете на Искра Баева от гледна точка на европейската историческа наука. В тази връзка признавам, че най-много ценя нейната книга „Българските преходи”, за първи път издадена през 2000 и за последен през 2010 г. Изследването представлява цялостен поглед върху най-важните политически, икономически, международни и културни събития в българската история през втората половина на XX век. Книгата, тъй като съществува и във френска, в немска и в гръцка версия, често се цитира и от чужди историци (Аз сам използвах книгата като основен труд при работа върху последния исторически период в моята „История на България” на чешки език).

Много ценни също са книгите на доц. Баева, посветени на българската външна политика след 1944 г. („Следвоенното десетилетие на българската външна политика 1944–1955”) и особено книгата „България и Източна Европа”. Книгата „Източна Европа през XX век. Идеи, конфликти, митове”, издадена през 2010 г., представлява ценен поглед върху развитието на цяла Източна Европа, особено върху събитията в следвоенна Чехословакия и Полша. Като чешки историк оценявам особено високо опита, доколкото това изобщо е възможно, за обективен поглед върху дейността на чешките и словашките политици (Т. Г. Масарик,

Людвик Свобода, Александър Дубчек, Густав Хусак). Това са личности, които с разнопосочната си дейност и позиции разделят и до ден днешен както чешкото, така и словашкото общество.

Не съм имал възможност да прочета всички научни статии на доц. Баева, тъй като те са твърде многобройни, но с основните, които влизат в сферата и на моите научни интереси, се запознах. Искра Баева се занимава предимно с историята на Източна Европа в периода след Втората световна война.

Тъй като съм участвал в много международни научни конференции заедно с Искра Баева, мога да оценя високо и нейната способност да представя основано и убедително своите изводи пред научната общност и в България, и по света. Искра Баева е органирала мои лекции и дискусии със студенти от Софийския университет по важни проблеми от историята на Източна Европа. Това ми дава основание да оценя високо и уменията ѝ да работи със студенти и да ги мотивира да се посветят на исторически изследвания.

Научните трудове на Искра Баева са написани върху широк кръг научна литература с разнообразен произход, но първостепенно място в изследванията ѝ заемат първичните извори – това са архивните документи от различни български архиви, разсекретени през 90-те години на XX век. Според мен, трудовете на Искра Баева представляват принос към българската историческа наука.

Убеден съм в това, че доц. Искра Баева напълно изпълнява научните и преподавателските критерии, необходими за университетски професор. И препоръчвам на научното жури да я избере за професор.

гр. Прага, 26 юли 2011 г.

Проф. Ян Рихлик

(Професор по нова чешка и словашка история
в Карловия университет, Прага, Чехия и професор по
световна история на XIX и XX век в Университета
„Св. Св. Кирил и Методий”, Търнава, Словакия)